

Handläggare

Isa Ståhl
Telefon: 08- 508 14 969

Till

Enskede-Årsta-Vantör stadsdelsnämnd
2019-08-29

Förskolegårdar inom stadsdelsnämndens förskolor

Svar på skrivelse från (V)

Förvaltningens förslag till beslut

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på skrivelsen.

Anders Carstorp
Stadsdelsdirektör

Karin Åberg
Avdelningschef

Sammanfattning på lättläst svenska

Hassan Jama med flera (V) har lämnat en skrivelse till Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd.

Skrivelsen innehåller fyra frågor om stadsdelsnämndens kommunala förskolegårdar och om barnens möjlighet att vara utomhus i förskolan.

Förvaltningen svarar att stadsdelsområdets kommunala förskolor har bra utomhusmiljöer för barns lek och utbildning. Förskolor med en mindre egen förskolegård använder grönområden och parker som ligger nära förskolan.

När förvaltningen planerar att bygga nya förskolor uppskattas miljön utifrån olika faktorer som bidrar till lek och lärande. Förvaltningens pågående arbete med att ta fram lekvärdesfaktorer vid byggandet av nya förskolor väntas vara klart hösten 2019.

Bakgrund

Förvaltningen har tagit emot en skrivelse från Hassan Jama, m fl (V) angående förskolegårdar inom stadsdelsnämndens förskolor. I skrivelsen efterfrågas svar på följande frågor:

1. Vad gör stadsdelsnämnden för att barnen på de förskolor som har små gårdar ska få en bra utevistelse?
2. Vad gör stadsdelsnämnden för att alla barn ska få den fysiska aktivitet som de behöver och har rätt till?
3. Är stadsdelsnämnden beredd att rusta närliggande natur eller park med toaletter och vind/solskydd för att kompensera brister i utemiljön i förskolorna i grannskapet?
4. Hur säkerställer vi att varje ny förskola får en förskolegård som når upp till Boverkets rekommendationer?

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelning förskola i samverkan med avdelning utveckling, lokaler och stadsmiljö.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Nedan redovisas förvaltningens svar för respektive fråga.

1. Vad gör stadsdelsnämnden för att barnen på de förskolor som har små gårdar ska få en bra utevistelse?

Förskolor med en mindre förskolegård använder grönområden och parker som ligger nära förskolan.

När nya förskolor planeras och byggs försöker förvaltningen tillsammans med exploateringskontoret och stadsbyggnadskontoret att förlägga förskolor med mindre egen tomt i närhet till parker och grönområden.

Förvaltningen har däremot inte möjlighet att utveckla friyta för förskolors behov på allmän platsmark i till exempel parker. En temporär lösning är att förvaltningen arrendera parkmark i anslutning till förskolegården. Detta kräver polistillstånd.

2. Vad gör stadsdelsnämnden för att alla barn ska få den fysiska aktivitet som de behöver och har rätt till?

Stadsdelsområdets kommunala förskolor bedriver verksamhet utifrån styrdokument för förskola. Rektor ansvarar för uppföljning och planering av förskolor inom respektive förskoleenhet.

Förvaltningen följer upp förskolans kvalitet genom månadsavstämningar, chefsforum, tertialrapporter, Förskoleundersökningen, medarbetarenkät, arbetslagens

självskattning i kvalitetsindikatorn (WKI), dialogmöten samt kvalitetsredovisning och verksamhetsberättelse.

Kvalitén på förskolans miljö för barnets utveckling och lärande är viktig. Miljön ska vara tillgänglig för alla barn och inspirera dem att samspela och att utforska omvärlden samt stödja barnens utveckling, lärande, lek och kommunikation¹.

Miljön i förskolan ska erbjuda alla barn varierade aktiviteter i olika sammanhang. Förskolans miljö ska inspirera och utmana barnen att bredda sina förmågor och intressen utan att begränsas av könsstereotypa uppfattningar².

I styrdokument för förskolan benämns även vikten av att barnet ska ges möjlighet att delta i fysiska aktiviteter och vistas i olika naturmiljöer. Utbildningen ska ge barnen möjlighet att tillägna sig ett ekologiskt och varsamt förhållningssätt till sin omgivande miljö och till natur och samhälle.

Vid om- och nybyggnation är målet att förskolegårdarna är så pass stora och attraktivt utformade att de erbjuder en inbjudande miljö för pedagogik, vistelse och lek³. Genom mer naturmaterial ska en bättre fördelning mellan grönytor och hårdgjorda ytor skapas och utemiljön ska förbättras i hela staden⁴.

¹ LPFÖ18

² LPFÖ18

³ Budget 2019

⁴ Budget 2019

3. Är stadsdelsnämnden beredd att rusta närliggande natur eller park med toaletter och vind/solskydd för att kompensera brister i utemiljön i förskolorna i grannskapet?

Förvaltningen ser i första hand att nya förskolor tilldelas tillräcklig friyta för att kunna bedriva en kvalitativ och trygg verksamhet inom förskolornas egna gårdar.

Det är möjligt att upprätta toaletter, vindskydd och solskydd för förskolor att använda på allmän platsmark. Det är däremot svårt för förvaltningen att säkerställa att allmänheten inte använder dessa. Förvaltningen anser att det inte är ändamålsenligt att inhägna allmän platsmark med staket och tekniska installationer för förskolans behov. Därtill uppstår kostnader för ett driftsansvar av olika anläggningar som inte ingår i fördelningsnyckeln för drift av parkmark.

Målsättningen är att förskolorna klarar sitt uppdrag inom den egna gården med närliggande park- och grönområden som komplement.

4. Hur säkerställer vi att varje ny förskola får en förskolegård som når upp till Boverkets rekommendationer?

När förvaltningen planerar för att bygga nya förskolor och förskolegårdar uppskattas miljön utifrån olika faktorer som bidrar som bidrar till lek och lärande. Förvaltningen har sedan 1,5 år tillbaka ett pågående fördjupat arbete med lekvärdesfaktorer som väntas vara klart 2019. Här kommer det att framgå ett antal krav på lekvärdesfaktorer som byggherren ska uppfylla vid nybyggnation av förskola.

Boverkets allmänna råd (2015:1) om friyta för lek och utevistelse vid fritidshem, förskolor, skolor eller liknande verksamhet samt tillhörande Konsekvensutredning för Boverkets allmänna råd om friyta för lek och utevistelse vid fritidshem, förskolor, skolor eller liknande verksamhet innefattar inte någon skrivelse om ytkrav.

Boverket har med beaktande av de allmänna rådets karaktär, beslutat att inte rekommendera något ytkrav. Detta eftersom de allmänna råden ska ange en möjlig väg för att uppfylla lagens krav och ett specifikt ytkrav inte ger utrymme för alternativa tillvägagångssätt. Vidare bedömer Boverket att ett ytkrav i de allmänna råden minskar möjligheterna för kommunerna att

använda sig av flexibla lösningar som är anpassade efter de lokala förutsättningarna.⁵

I Boverkets vägledande text *Gör plats för barn och unga* finns rekommendationer för hur skol- och förskolegårdar bör utformas. Bland annat redovisas rekommendationer för total friyta samt andel friyta. I vägledningen rekommenderar Boverket att en förskolegård har 3 000 kvm total friyta samt 40 kvm/barn. För en förskola med sex avdelningar á 18 barn och totalt barnantal på 108 barn motsvarar det en friyta på totalt 4 320 kvadratmeter.

När nya förskolor planeras och byggs avgörs lekvärdet på gården i hög grad av dess totala storlek samt ytans innehåll av naturpartier och uppväxt vegetation. Förvaltningens mål är att möjliggöra en hög andel friyta per barn och en så stor total friyta som möjligt.

I processen att ta fram en ny förskola och säkerställa ett så högt lekvärde som möjligt på förskolans utemiljöer samverkar förvaltningen med exploateringskontoret, stadsbyggnadskontoret och byggherrens projektledare och arkitekter.

Bilaga

Skrivelse om förskolegårdar.